

Beste lezer,

Mijn kinderen krijgen vanaf het begin thuisonderwijs en daar ben ik erg blij mee. Ik wist gelukkig dat deze mogelijkheid bestond. Maar al die mensen die het niet wisten en er nu achter komen dat hun kind thuis beter af is, daarvoor zou ook de gelegenheid moeten zijn om in te stromen. Of liever gezegd dat ze ook de mogelijkheid hebben om uit het schoolse onderwijs te stromen en meer flexibel les te krijgen.

Ik merk aan mijn eigen kinderen dat ik meer kan inspelen op wat er werkelijk bij ze leeft. Dat gaat natuurlijk veel gemakkelijker omdat ik ze zelf goed ken en de hele dag bij ze ben. En ik heb niet een groep van 25 kinderen voor mijn neus waar ik een goede band mee op moet bouwen zodat ze ook wat kunnen leren. Ook kan ik met een vak waar ze nog niet aan toe zijn iets langer wachten, of juist starten of versnellen met een vak waar ze zeer gemotiveerd voor zijn. Veel meer het werken op maat, wat in schoolse setting zo gewenst is, maar nagenoeg onmogelijk is door de grootte van de groepen.

Ik heb in het reguliere onderwijs kunnen kijken door werk en stages. Daar zie je behoorlijke verschillen in de kwaliteiten van docenten. Sommigen hebben een prachtig cv, maar wanneer je ze ziet doceren is het om verdrietig van te worden. Leerlingen leren bij zulke mensen bijna niets. En wanneer ik kijk naar mijn eigen schooltijd waren er heel goede docenten bij die het helemaal in de vingers hadden en veel bereikten, maar er was ook een basisschooldocent die heel wat dingen over heeft geslagen. Twee jaar later kwamen we er in groep 8 achter dat we een aantal dingen helemaal niet wisten. Gelukkig hebben we dat dan nog in kunnen halen, maar vervelend was het wel. Wat ik hiermee wil zeggen is dat de vakleerkrachten ook niet alles weten en kunnen en een diploma echt niet alles zegt. Zo zal een ouder die geen officiële opleiding heeft, met veel liefde en aandacht thuis heel veel kunnen bereiken. Ouders die hiervoor kiezen hebben het beste met hun kinderen voor en zullen zorgen dat ze goed onderwijs krijgen. De druk voor ouders groter maken door een opleidingseis neer te zetten lijkt me dan ook niet wenselijk.

Thuisonderwijs is, zoals ik eerder al zei, heel flexibel. Het is dus wel van thuis uit georganiseerd, maar echt niet altijd noodzakelijkerwijs thuis. Ik zal een paar voorbeelden geven:

- Wanneer ik met de kinderen iets leer over planten, dan zal ik dat niet vanuit een boek alleen doen. Dan gaan we bijvoorbeeld ook naar de Hortus en bekijken daar de planten, zoeken ze op in een boek, voelen ze, ruiken ze. We maken een herbarium. Het is veel meer hands on waardoor het veel beter in het lange termijngeheugen blijft zitten, wat natuurlijk de bedoeling is van onderwijzen.
- Wanneer we met rekenen over geld bezig zijn pakken we er echt geld bij. We gaan naar de winkel en kijken wat dingen daar kosten. We bedenken welke munten of briefjes we nodig hebben en we rekenen daar ter plekke uit hoeveel het is. Dan heb je rekenen in de praktijk en leer je waar je het ook voor nodig hebt. Daarnaast heb je contact met anderen en leer je weer wat sociale vaardigheden. In ieder geval krijgt het kind ook meer motivatie om te leren.
- Kinderen vinden het fijn om te reizen en andere dingen te zien, dit kan vakoverstijgend zijn. We gaan naar de andere kant van het land en komen allerlei plaatsten tegen (topografie). We zien verschil in landschap (geografie). We zien verschillende dieren en planten (biologie). We bezoeken een museum of de hunebedden (geschiedenis). We bezoeken dan ook nog een ouder familielid (burgerschap). En aangezien we toch in de buurt zijn, gaan we nog even over de grens (aardrijkskunde) en ervaren dat daar een andere taal wordt gesproken en dingen anders zijn ingericht. Het zijn dus veel verschillende dingen die je thuis niet zomaar had kunnen doen, maar die wel bijdragen aan het leren van kinderen.
- Op vakantie kunnen kinderen ook nog onderwijs ontvangen, of in de bibliotheek waar

andere mensen bij zijn. Eigenlijk zijn alle plaatsen wel mogelijk. Ze leren zo ook op andere plaatsen te leren dan alleen thuis of welke andere vaste plaats dan ook.

Er zijn nog wel meer zaken op te noemen, maar ik denk dat dit nu even voldoende is. Ik denk dat duidelijk is dat het erg belangrijk om juist in verschillende settings te kunnen leren en niet op één vaste locatie en alleen maar uit een boek.

Op dit moment staat er in het wetsontwerp dat het thuisonderwijs ook door maar één ouder gegeven mag worden. Dit beknot de mogelijkheden enorm. Ouders die hiervoor kiezen hebben beiden ook dingen waar de één beter in is dan de ander. Sommige ouders werken part-time en wisselen elkaar af. Zo zorgen ze juist dat de kinderen een sterkere basis krijgen.

Ook in het reguliere onderwijs wordt er wel expertise van anderen binnen gehaald. Dit vergroot juist de kennis en mogelijkheden van de kinderen. Bij bijvoorbeeld muziekonderwijs of bewegingsonderwijs zie je dat vaker gebeuren, maar waarom zou dat met andere vakken ook niet kunnen? En waarom zou het thuisonderwijs daarin juist beperkt moeten worden? Het gaat toch om succesvol leren van kinderen?

Soms heb je iemand in de familie of vriendenkring die een bepaald vak veel beter kan geven. Dat lijkt me alleen maar goed voor het kind. Of wanneer je eens ziek wordt, dat kan iedereen gebeuren, zou een andere ouder of grootouder dan niet in kunnen vallen? Of wanneer je met een aantal thuisonderwijsouders samen een aantal lessen gaat doen en ieder een ander deel voor zijn/haar rekening neemt? Iedereen doet dan waar hij/zij goed in is, waardoor de lessen sterker worden en kinderen meer leren. Ook hier zie je weer dat flexibiliteit juist ook kracht geeft aan thuisonderwijs wat leidt tot sterke kinderen die een goede rol in de samenleving kunnen spelen.

Er staat ook in het ontwerp dat er ook een huisbezoek zal plaatsvinden met een gesprek met de kinderen erbij en een beoordeling of er een goed leerklimaat is. Ik vind dit een behoorlijke inbreuk op de privacy.

Wie bepaald of mijn huis geschikt is of niet? Aan welke eisen moet je voldoen, of heb je hier te maken met de willekeur van de inspecteur? Zou het niet mogelijk zijn om op een neutrale plek in gesprek te gaan? En het gesprek met de kinderen, wat voor soort vragen zijn dat? En wat als je nu een kind hebt dat grote moeilijkheden heeft om direct heel sociaal met een vreemde volwassene te praten? Hoe bepaal je of het ergens veilig is of niet? Is dat een onderbuikgevoel, of zijn daar maatstaven voor? En komt zo'n bezoek aangekondigd of niet? Dat laatste lijkt me zeer onwenselijk aangezien het onderwijs niet altijd op dezelfde tijden en plaatsen plaatsvindt en het ook erg onveilig voelt wanneer er zomaar opeens een bezoek zou kunnen komen dat je binnen moet laten om je vrijstelling te houden.

Ik snap dat de signaleringsfunctie door sommige mensen gewenst wordt. Maar thuisonderwijzers zitten niet op een klein eilandje. Buren en familie kijken soms toch anders naar je omdat je de dingen anders doet. Bij wantrouwen trekken die echt wel aan de bel. Daarnaast zijn er nog andere instanties en (sport)clubjes waar kinderen ook gezien worden. Ook daar letten mensen op of alles goed gaat met kinderen. Ik denk dat dit een schijnveiligheid is. Ook bij kinderen die op school zitten gaan er dingen voorbij zonder dat iemand het opmerkt. Een bezoek van een vreemde inspecteur zorgt er niet voor dat er opeens van dit soort zaken worden opgemerkt. Het geeft veel meer de onveiligheid die ik daarnet al noemde.

Wanneer je een bepaalde controle op onderwijs wilt uitvoeren kun je vragen om een portfolio bij te houden waarin voortgang te zien is. Meer dan voortgang kun je mijns inziens ook niet vragen aangezien elk kind anders is en ook een andere leercurve heeft. Daarnaast is het zo dat wanneer er moeilijke dingen in een leventje gebeuren, zoals bijvoorbeeld een overlijden, dit invloed zal hebben op de dingen die een kind op dat moment kan leren. Om hierop afgerekend te worden lijkt me niet fair.

Daarnaast zijn er kinderen die gewoon op een andere manier leren. Op school zouden we ze graag een 'stempeltje' geven zodat het dan overzichtelijk is wat er aan de hand is. Maar zo'n

'stempeltje' is alleen maar nodig in het schoolonderwijs om te zorgen dat het kind de juiste aanpassingen en hulp krijgt uit een bepaald potje. Thuis krijgt het kind onderwijs op maat, maar dat hoeft niet vergelijkbaar te zijn met wat kinderen in een gemiddelde schoolsituatie krijgen. Een gemiddelde bestaat doordat er kinderen boven en onder zitten. Wanneer je thuis een kind hebt wat er toevallig onder valt, hoeft dat dus nog niet te zeggen dat het kind slecht onderwijs krijgt.

Zo lijkt het me ook onwenselijk om door een toets te kijken hoe het ervoor staat. Heel veel kinderen voelen grote spanning voor toetsen. Ik kan me voorstellen dat dit hierbij misschien nog wel meer is. Wanneer je het verknalt doordat je te zenuwachtig bent mag je opeens geen thuisonderwijs meer ontvangen, terwijl je broer of zus dat dan misschien wel mag. Dat lijkt me geen goede zaak.

Hoe het onderwijs thuis ingericht wordt, vanuit welke visie en welke boeken en welke snelheid daarbij wordt aangehouden is aan de ouders om te bepalen. Welke methode je gebruikt en welke taal je gebruikt, lijkt me iets wat ouders zelf moeten bepalen. Ook de levensovertuiging kan hier een grote rol in spelen. Één van de grondrechten is vrijheid van geloof en uitvoering daarvan. En dat zit ook in het onderwijs doorweven.

De afgelopen tijd hebben heel veel mensen kunnen proeven aan thuisonderwijs of in ieder geval schoolonderwijs thuis, ofwel afstandsonderwijs. Uit de reacties van verschillende mensen proefde ik dat ze meer wilden dan dit. Ze merkten aan hun kinderen dat ze meer tot rust kwamen en meer leerden dan wanneer ze op school zaten. Natuurlijk waren er ook kinderen die blij waren dat ze weer naar school mochten.

Maar juist die kinderen die helemaal opbloeden door thuis les te krijgen, die zouden ook de gelegenheid moeten krijgen om dit verder te kunnen krijgen. We zien dat kinderen dan meer leren, meer gemotiveerd raken en blijer zijn. Iedereen die het beste met kinderen voor heeft zal ze dat van harte gunnen.

Ik heb het hier dan over de beperking die er in de wet blijft, dat er alleen maar op grond van levensbeschouwing een beroep op vrijstelling gedaan kan worden voordat het kind leerplichtig is.

Ik denk dat het goed is wanneer dit losgelaten wordt. Iedereen zou recht moeten hebben om het kind het beste onderwijs te geven dat het zou kunnen krijgen. En voor een aantal kinderen is dit thuis. Maak het een wettige mogelijkheid om hiervoor te kunnen kiezen, zonder dat er een levensbeschouwing achter hoeft te zitten.

Ook wanneer een kind al naar school is geweest zou het goed zijn wanneer ze thuisonderwijs zouden mogen ontvangen zonder allerlei moeilijke wettelijke zaken. Bij veel kinderen kom je er pas achter dat ze niet goed op school gedijen doordat ze daar een tijdje meedraaien. Je ziet dan dat leerlingen uitvallen. Om deze leerlingen met alle geweld binnen het systeem te houden, doet geen recht aan het kind en beroofd het kind van de mogelijkheid om te leren.

Ik heb dus nog heel wat vragen over en kanttekeningen bij dit wetsvoorstel.

Samengevat denk ik dat het goed is wanneer thuisonderwijs flexibel onderwijs is waarbij mensen zelf keuzes kunnen maken. Welke methode, geloofsovertuiging, door wie en op welke manier, plaats en zelfs ook in welke taal zou door de ouders zelf in te vullen moeten zijn. Elk kind leert anders en dat kan niet langs een standaard maatje gelegd worden. Daarom kan er ook niet via een standaard toets worden beoordeeld of de ouder geschikt is als thuisonderwijzer of niet. Ook is het achter de deur komen door de overheid niet wenselijk in het kader van veiligheid en de privacy.

Ik wens de mensen die hierover beslissingen moeten nemen veel wijsheid toe bij het maken van hun keuzes.